

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Mjølsvik Kraft AS
Mjølsvik
5962 BJORDAL

Vår dato: 12.02.2018
Vår ref.: 200801969-38
Arkiv: 312 / 070.1Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Helen Liebig-Andersen
22959895/hnll@nve.no

Mjølsvik Kraft AS – Søknad om planendring for Mjølsvik kraftverk i Høyanger kommune i Sogn og Fjordane – Vedtak

Mjølsvik Kraft AS fikk 9.6.2010 konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Mjølsvik kraftverk i Mjølsvikelva. Søker har i ettertid søkt om og fått innvilget utsatt byggefrist til 9.6.2020.

NVE viser til planendringssøknad fra Mjølsvik Kraft AS datert 24.8.2017. Grunnet ny teknologi og av hensyn til økonomien i prosjektet ønsker søker å endre inntakssted fra kote 385 til kote 405, legge øvre del av vannveien mellom kote 405 og 155 i fjell, samt øke den øvre slukeevnen fra 1,58 m³/s til 1,66 m³/s. Dette svarer til en øking i utnyttet vannmengde fra 165 % til 200 % av middelvannføringen. Ifølge planendringssøknaden vil endringene øke den årlige produksjonen i kraftverket med 2,8 GWh/år og samtidig redusere landskapsinnngrepene betraktelig.

Det vil kunne bli behov for å deponere tunellmasser. Søker har fremmet tre alternative deponiområder, hvorav én eller to muligvis vil bli benyttet.

Høring

Planendringssøknaden ble den 25.8.2017 sendt på begrenset høring. NVE har mottatt følgende merknader til søknaden:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttaler i brev av 22.9.2017 at de ikke stiller seg imot planendringssøknaden. Fra deres uttalelse gjengir vi følgende:

«Fylkesmannen meiner at inntak på kote 405 i staden for 385 vil vere meir synleg i landskapet, men at føremonene ved at øvre del av vassvegen frå kote 405 til 155 vert lagt i tunnel likevel er større. Det er også positivt at det ikkje vert bygd veg fram til inntaket, dvs. at veg berre vert bygd like langt som røyrgate. Ut frå foto (figur 2) i miljørapporten samanheldt med kart, kan det sjå ut som det kan verte mindre inngrep ved at tunnelen vert trekt ned mot kote 150, utan at vi er sikre på dette. Det er viktig at området med overgang frå tunnel til røyrgate og kring røyrgate

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

vert fint stelt til etter anleggsarbeidet. Vi rår til at deponi 1 like ved Mjølsvikelva utgår av omsyn til landskapet, og at det i staden vert lagt meir tunnelmasse på deponi 2 og 3.

Auka slukeevne vil redusere dynamikken i vassføringa ytterlegare, samanlikna med det som ligg til grunn for konsesjonen. Dette vil vere negativt for vassstilknytte artar i og ved elva, og for landskapsopplevinga. Samtidig vil den maksimale slukeevna for Mjølsvik kraftverk likevel liggje på vanleg nivå for småkraftverk som får konsesjon i dag, og justeringa vil auke energiutbyttet. Vi vil alt i alt ikkje rå frå den auka vassutnyttinga.»

Sogn og Fjordane Turlag uttaler i brev datert 21.9.2017 at de samlet sett er positive til planendringen, men kommer samtidig med flere ønsker til et eventuelt nytt vilkårssett. Fra uttalelsen gjengir vi følgende:

«Positivt:

- Ein stor del av røyrkata vert lagd i borehol. Dette reduserer/fjernar landskapsinngrepa på den strekninga der inngrepa etter den konsesjonsgjevne utbygginga ville vorte størst. Veldig bra!*
- Anleggsvegen langs røyrkatetraseen vert kortare.*

Negativt:

- Inntaket vert flytta oppover. Ettersom vi ikkje har vore på synfaring er det vanskeleg for oss å ha bastante meiningar om konsekvensen av dette. Inntaket kjem nær innpå området for Heimestølen, og truleg blir det også meir synleg frå turstien oppover dalen. Slik vi vurderer det ut frå kart og foto, ser det likevel ikkje ut til at dei negative verknadene vert særleg store.*
- Slukeevna i kraftstasjonen vert auka. Dette reduserer «dynamikken» i elva ein del, og det kan vere uheldig både for fosseengene og for oppgangen av anadrom fisk. Slukevna er innafor det som er normalt for småkraftverk. Vi er usikre på kor negativ den auka slukevna er. For anadrom fisk er truleg overføringa av Strupefossvatnet til Østerbø kraftverk mykje verre, særleg om vinteren.*
- Steindeponi. Ettersom vi ikkje har vore på synfaring for å sjå på plasseringa av desse, er det vanskeleg for oss å seie kor negative desse blir. Vi kan berre ønskje oss at det blir færrest mogeleg deponi, og at terrengtilpassinga av dei blir så god som råd. NB! Bedømt ut frå kartet, er det svært lite ønskjeleg at Deponi 1 vert brukt! Kanskje er Deponi 3 best?*

Konklusjon: Sannsynlegvis vert dei positive verknadane av planendringa like store eller større enn dei negative verknadene. Dette føreset god plassering og terrengtilpassing av steindeponia.

(...)

«Kapasitet omløpsventil: I noverande konsesjon er denne kapasiteten sett til 500 l/s. Ettersom slukevna i kraftstasjonen no vert auka, bør omløpsventilen sin kapasitet aukast tilsvarende. Vårt framlegg er at den blir auka til 650 l/s.

Anleggsveg frå eksisterande vegar og opp til tunnelpåhogget: Denne anleggsvegen blir det truleg lite bruk for etter at anleggsperioden er slutt. For å redusere dei permanente inngrepa mest mogeleg er det derfor ønskjeleg at anleggsvegen enten vert fjerna heilt, eller at den vert omgjort til køyresterkt terreng (grøn veg) etter at anleggsarbeidet er ferdig. Vi ber NVE vurdere dette.

Avbøtande tiltak – inntak: Ettersom inntaket truleg vert godt synleg frå Heimestølsområdet, ber vi om at det vert lagt ekstra stor vekt på opprydding og terrengtilpassing i og omkring inntaket/inntaksdammen.»

Søker kommenterer de innkomne uttalelsene i brev av 17.10.2017. Fra deres kommentarer gjengir vi følgende:

«Fylkesmannen i Sogn og Fjordane:

- 1. Fylkesmannen meiner at inntak på kote 405 i staden for 385 vil vere meir synleg i landskapet, men at føremonene ved at øvre del av vassvegen frå kote 405 til 155 vert lagt i tunnel likevel er større. Det er også positivt at det ikkje vert bygd veg fram til inntaket, dvs. at veg berre vert bygd like langt som røyrgate.*
- 2. Ut frå foto (figur 2) i miljørapporten samanheldt med kart, kan det sjå ut som det kan verte mindre inngrep ved at tunnelen vert trekt ned mot kote 150, utan at vi er sikre på dette.*
- 3. Det er viktig at området med overgang frå tunnel til røyrgate og kring røyrgate vert fint stelt til etter anleggsarbeidet. Vi rår til at deponi 1 like ved Mjølsvikelva utgår av omsyn til landskapet, og at det i staden vert lagt meir tunnelmasse på deponi 2 og 3.*
- 4. Auka slukeevne vil redusere dynamikken i vassføringa ytterlegare, samanlikna med det som ligg til grunn for konsesjonen. Dette vil vere negativt for vasstilknytte artar i og ved elva, og for landskapsopplevinga. Samtidig vil den maksimale slukeevna for Mjølsvik kraftverk likevel liggje på vanleg nivå for småkraftverk som får konsesjon i dag, og justeringa vil auke energiutbyttet. Vi vil alt i alt ikkje rå frå den auka vassutnyttinga.*

Mjølsvik Kraft (MK) :

- 1. Det er positivt at FM ser at føremonn med det nye alternativet er større enn ulempene.*
- 2. Det er diverre ikkje teknisk tilrådeleg å flytte påhogget ned mot kote 150. Dette både ut i frå at ein må ha ein eigna påhoggstad for borehol, og at dei geologiske forholda må liggje til rette for boring. Det er ikkje eksponert fjell lengre nede så det er usikkert kor djupt ein då må grave for å komme til fjell. Vi ser heller ikkje den landskapsmessige vinsten av dette forslaget då den nedgravde delen av røyrgate vil liggje i eit «landbruksområde», og heller ikkje vil vere synleg etter tilsåing og arrondering av trase.*
- 3. Vi vil stelle til området ved overgang mellom tunnel og røyrgate, og ta omsyn til dette i landskaps- og miljøplanen. Når det gjeld deponiområde 1 er det ein hensiktsmessig stad å plassere masse ut i frå kortast tilkomst frå påhogget, men prosjektet vil også kunne nytte seg av deponi 2 og 3. Borekaksen frå boringa er gunstig å nytte til opparbeiding av veg, og vil bli teke vare på til dette formålet.*
- 4. Positivt at FM alt i alt ikkje vil rå i frå dette.*

Sogn og Fjordane turlag (SFT):

Ønskje i samband med NVE si handsaming av endringssøknaden:

- 1. Minstevassføring: Minstevassføringa må bli uendra: 200 l/s i perioden 01.05 – 30.09, og 70 l/s*

2. *Kapasitet omløpsventil: I noverande konsesjon er denne kapasiteten sett til 500 l/s. Ettersom slukevna i kraftstasjonen no vert auka, bør omløpsventilen sin kapasitet aukast tilsvarande. Vårt framlegg er at den blir auka til 650 l/s.*

3. *Anleggsveg frå eksisterande vegar og opp til tunnelpåhogget: Denne anleggsvegen blir det truleg lite bruk for etter at anleggsperioden er slutt. For å redusere dei permanente inngrepa mest mogeleg er det derfor ønskjeleg at anleggsvegen enten vert fjerna heilt, eller at den vert omgjort til køyresterkt terreng (grøn veg) etter at anleggsarbeidet er ferdig. Vi ber NVE vurdere dette.*

4. *Avbøtande tiltak – inntak: Ettersom inntaket truleg vert godt synleg frå Heimestølsområdet, ber vi om at det vert lagt ekstra stor vekt på opprydding og terrengtilpassing i og omkring inntaket/inntaksdammen.*

5. *Samandrag av Turlaget sitt syn på saka: Etter ei samla vurdering, er Sogn og Fjordane Turlag positive til planendringssøknaden, men vi viser til ønskja våre ovanfor.*

Mjølsvik Kraft (DK):

1. *OK. Det er også lagt inn som vilkår i planendringa.*

2. *Vi ser ikkje heilt grunngjevinga for å auke denne omløpsventilen med forslaget frå SFT. NVE sette grensa til ein omløpsventil/teknisk alternativ som ivaretek same funksjon som ein omløpsventil til 500 l/s, og meiner dette må være tilstrekkeleg også for planendringssøknaden.*

3. *Det å «nedgradere» anleggsvegen etter utbygging til ein enklare standard; traktorveg/skogsveg, er sjølvsagt noko som kan tilpassast for. Det er viktig at vegen ikkje skal bli pålagt fjerna då det vil bli behov for denne i driftssituasjon. Merk at denne vegen bli liggande i eit «innmarksområdet» og at den ikkje vil verke spesielt skjemma her. Den kan også komme til nytte for anna næringsverksemd som uttak av skog mm.*

4. *Opprydding ved inntaksområdet etter utbygging er eit sjølvsagt vilkår for utbygginga.*

5. *Det er positivt at også SFT er, etter ei samla vurdering, positive til planendringssøknaden.*

Oppsummering/Avsluttande kommentarar

Vi registrerer at Fylkesmannen og S & F Turlag er positive til planendringa, og ser at endringane i prosjektet alt i alt er til det positive ut i frå deira syn. Det har ikkje komme inn fleire fråsegner på planendringa, men frå førre konsesjonsrunde vart det tildelt positiv innstilling både frå kommunen og fylkeskommunen til prosjektet.»

NVEs vurdering

De nye planene innebærer en øking i øvre slukeevne fra ca. 165 % til om lag 200 % av middelvannføringen. Økt slukeevne vil medføre noe mindre flomtap og dermed også lavere restvannføring i Mjølsvikelva.

Planendringen vil medføre at inntaket trekkes omlag 20 høydemeter opp i vassdraget, men også at de øverste 800 meterne av vannveien legges i fjell fremfor delvis nedgravd og i dagen. Endringene reduserer også behovet for bygging av ny permanent vei på strekningen mellom inntak og påhugg, og landskapsinngrep knyttet til veibygging vil dermed halveres sammenlignet med de opprinnelige planene.

I de konsesjonsgitte utbyggingsplanene er deler av rørgata planlagt nedgravd gjennom den avgrensede lokaliteten med fossesprøytzone ved Øvre Mjølsvikfoss. Bioreg AS ved biolog Finn Oldervik har

vurdert konsekvensen av et tunellalternativ og en øking i slukeevne som omsøkt, og konkludert med at den negative virkningen av en øking i slukeevne trolig veies opp av gevinsten ved å fjerne rørgata fra influensområdet til den truede vegetasjonstypen fosseeng.

Fylkesmannen uttaler at en øking i slukeevne vil medføre ytterligere negative virkninger for landskapsopplevelse og vanntilknyttede arter i og langs Mjølsvikelva. Samtidig viser de til at den maksimale slukeevnen vil ligge på et nivå som er vanlig for småkraftverk som får konsesjon i dag, og at denne økingen vil gi økt produksjon av fornybar energi.

I NVEs vurdering av konsesjonsspørsmålet i 2010 mente vi at en eventuell utbygging av Mjølsvik kraftverk ville kunne medføre en forringelse av verdien til fossesprøytonene med tilhørende fosseeng. Samtidig mente vi at en minstevannføring på 200 l/s i perioden 1.5-30.9 og 70 l/s resten av året ville begrense disse virkningene. I det konsesjonsgitte alternativet vil det være overløp over dammen i 47 dager i et middels år. Omsøkt øking i slukeevne vil redusere antall dager med overløp med ytterligere 8 dager i et middels år. NVE mener at ytterligere redusert vannføring og derav fossesprut ved fossesprøytonene vil forringe verdien av fossesprøytonene i større grad enn de konsesjonsgitte planene med lavere slukeevne. Vi mener likevel at dette er innenfor det vi anser som akseptabelt, og tatt i betraktning at ny slukeevne likevel ikke vil overstige det nivået som i dag anses som vanlig for små vannkraftverk.

Planendringen vil totalt sett redusere landskapsinngrepene sammenlignet med de opprinnelige konsesjonsgitte planene. Høringspartene uttaler likevel at den nye inntaksplasseringen vil kunne bli noe mer synlig i landskapet ved Heimstølen. Turlaget ber om at det rettes ekstra oppmerksomhet mot landskapstilpasning og opprydning i og omkring dam- og inntaksområdet. I vedtaket fra 2010 vurderte NVE det slik at kraftverket ikke ville medføre vesentlige ulemper for landskapsopplevelsen i Mjølsvikdalen, forutsatt at de fysiske inngrepene utføres så skånsomt som mulig. Denne forutsetningen vil fortsatt være gjeldende ved en konsesjon til planendringssøknaden.

NVE har tidligere vurdert det slik at den reduserte vannføringen i elva ikke vil medføre vesentlige ulemper for landskapsopplevelsen i Mjølsvikdalen forutsatt at det slippes en minstevannføring fra inntaket som kan ivareta noe av fossenes og elvas karakter. Omsøkt endring i øvre slukeevne vil medføre ytterligere redusert vannføring i Mjølsvikelva, men vi mener fortsatt at minstevannføringen fastsatt av NVE i konsesjonsvilkårene fra 2010 i tilstrekkelig grad vil ivareta dette hensynet.

Fylkesmannen ber om en vurdering av om området ved kote 150 er bedre egnet for tunellpåhugg. Søker uttaler at de geologiske forholdene i dette området tilsier at det ikke er egnet for påhugg. NVE kan ikke se at det her foreligger noen grunn til å tvile på søkers geologiske vurderinger.

I vedtaket fra 2010 satt NVE vilkår om at veien opp til inntaket skal gjøres om til kjøresterkt terreng etter endt anleggsarbeid. Turlaget ber nå NVE vurdere om også anleggsveien mellom kraftstasjonen og påhugget bør fjernes eller gjøres om til kjøresterkt terreng. Søker åpner for at veien kan nedgraderes til en enklere standard etter anleggsfasen, men uttaler samtidig at det vil være fortsatt behov for veien i driftsfasen, og at den dermed ikke må fjernes fullstendig. NVE er av det syn at forholdet til vei ble vurdert i behandlingen av opprinnelig søknad, og at dette er et forhold som går ut over rammene for behandlingen av denne planendringssøknaden. Vi merker oss likevel at søker åpner for at veien kan nedgraderes.

I de opprinnelige planene uten tunell var det ikke behov for å etablere massedeponi. I de nye planene har søker fremmet tre mulige deponiområder for deponering av tunellmasser. Vi merker oss at både Fylkesmannen og Turlaget er negative til alternativ 1 som ligger mellom planlagt rørgatetrasé og elven i området rett nedstrøms planlagt påhugg. Søker uttaler at deponiområde 1 er et hensiktsmessig alternativ

nettopp fordi det ligger nært ved påhugget. NVE er enig med høringspartenes vurdering av alternativ 2 og 3 som mer hensiktsmessige plasseringer, da disse ligger lenger fra elven og avrenning fra tunellmasser potensielt vil kunne påvirke vannkvaliteten i elven i negativ retning. Vi vil også påpeke at Mjølsvikelva er anadrom med gyte- og oppvekstområder for sjørret i nedre del, og at avrenning potensielt sett vil kunne ødelegge gyteplasser. Vi legger også til vår vurdering at sjørret-stammen har blitt ytterligere redusert de siste årene, og at det er viktig å unngå forhold som reduserer forholdene for arten. Ut fra disse hensyn, mener NVE at det er alternativ 2 og 3 som er de beste deponiområdene, og at endelig valg mellom disse gjøres som del av detaljplangodkjenning.

For å unngå stranding av rogn og yngel ved gyte- og oppvekstområdene for sjørret i nedre del av Mjølsvikelva, satte NVE i konsesjonsvilkårene fra 2010 vilkår om omløpsventil med kapasitet på 500 l/s. Turlaget uttaler at nå omsøkt øking i maksimal slukeevne tilsier at kapasiteten i omløpsventilen bør økes til 650 l/s. Søker kan på sin side ikke se at det skulle være behov for å øke kapasiteten i omløpsventilen. Størrelsen på omløpsventilen ble vurdert, og etter vårt syn vil en økning på 80 l/s i slukeevne være såpass beskjedent at vi ikke ser noen grunn til å justere denne.

NVE mente at fordelene ved opprinnelig prosjekt var større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. Det reviderte prosjektet vil medføre færre landskapsinngrep ved at vannet skal føres i tunell på deler av strekningen, og at behovet for bygging av ny vei halveres. Samtidig vil ytterligere redusert vannføring og derav fossesprut ved fossesprøytonene forringe verdien av fossesprøytonene i større grad enn de konsesjonsgitte planene med lavere slukeevne. Vi mener likevel at dette er innenfor det vi anser som akseptabelt målt opp mot en økning i produksjon på om lag 3 GWh, og tatt i betraktning at ny slukeevne likevel ikke vil overstige det nivået som i dag anses som vanlig for små vannkraftverk. Minstevannføringen fastsatt i opprinnelige konsesjonsvilkår skal ikke endres. Vi legger også til vår vurdering at både Fylkesmannen og Turlaget vurderer fordelene ved planendringen som større enn de negative virkningene, og at høringspartene som i høringen av planendringssaken ikke har uttalt seg, var positive til de opprinnelige utbyggingsplanene.

NVEs konklusjon

NVE konkluderer med at fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn ulempene slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 tillatelse til å bygge Mjølsvik kraftverk mellom kote 405 og 5 i Mjølsvikelva. Vi gir også tillatelse til en øking av maksimal slukeevne til 1,66 m³/s og tilsvarende effekt til 5,3 MW, under forutsetning av at øvre del av rørgata legges i fjell slik som skissert i søknaden.

Merknad til vilkårenes post 4

Plan for deponi skal inngå som del av detaljplanen for godkjenning. Det vil være alternativ 2 og/eller 3 av de alternativene som er skissert i denne søknaden som er aktuelle.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jmfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kart

Kopi til:

Balestrand og Høyanger Turlag
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Høyanger kommune
Norsk Kraft AS v/Bård Moberg

